

MITJANÇANT L'IMMINENT NOU MODEL DE POLICIA DE CATALUNYA

Mossos d'Esquadra, contra el terrorisme

La policia autonòmica, gràcies a la implantació del tan esperat nou model de policia a Catalunya, estarà en condicions d'assumir la lluita contra el terrorisme. Desplaçarà en part d'aquestes funcions les forces de seguretat estatals, que tindran un paper d'intermediaris entre la policia autonòmica i la internacional.

Eduard Company

Després del trencament de les negociacions entre el govern espanyol i l'organització armada ETA, i la posterior advertència d'aquesta última de la col·locació de diversos artefactes explosius en les línies de ferrocarril que uneixen Madrid amb València i Barcelona, s'ha engegat en les últimes setmanes un fort dispositiu de seguretat amb la finalitat de reduir al màxim el risc de possibles atemptats. En aquest dispositiu de seguretat, hi han intervingut els Mossos de Seguretat de l'Estat amb un intens desplegament d'efectius i mesures preventives.

Malgrat que un dels camps anunciats d'actuació de l'organització basca hagi estat Catalunya, en les tasques de seguretat no hi ha intervingut la policia autonòmica catalana, els Mossos d'Esquadra. O solament a nivell contingent, com per exemple en la implicació indirecta que en funcions de protecció de persones o edificis hagi pogut efectuar la policia autonòmica. Un pobre balanç en relació a les competències que en matèria de seguretat hauria d'haver assumit la policia pròpia d'un país.

Aquest panorama, però, sembla que canviarà substancialment d'aquí a no gaire, si més no en una fase inicial, ja que es preveu que aviat començaran les converses entre el govern de Madrid i la Generalitat de Catalunya amb la finalitat d'engegar l'esperat nou model de policia per al Principat. És a dir, que finalment els Mossos d'Esquadra podran ser, definitivament, la policia de Catalunya.

Això significa que la policia autonòmica catalana tindrà competències jurídiques plenes per a poder actuar en la lluita antiterrorista. No caldrà, doncs, en el futur —una vegada signat

l'acord entre les dues administracions— que la Guàrdia Civil i el Cos Superior de Policia s'encarreguin d'efectuar aquesta funció, si més no, en la mesura en què ho han fet fins ara. El seu paper quedarà reduït de manera substancial en favor de la policia autonòmica. En essència, tal com està succeint a Euskadi.

Les claus de la negociació

La raó principal que permet afirmar la immediatesa de la signatura de l'acord entre el govern espanyol i la Generalitat de Catalunya sobre el nou model policial per al Principat és que es percep una intensa voluntat de negociació, tan per part de l'administració catalana com de l'espanyola; voluntat que dos anys enrere hauria estat impensable. Aquesta vegada hi ha una base objectiva que empeny cap a les converses, i no en el sentit de la disponibilitat de Madrid a fer concessions ni tampoc per uns imperatius autonomistes de tipus polític del govern central.

Hi ha una sèrie de factors que no sols faciliten les negociacions, sinó que fins a cert punt n'acceleren la necessitat. Per una banda, hi ha la proximitat de 1992, any en què se celebraran els Jocs Olímpics a Barcelona i durant el transcurs dels quals entrarà en vigor el mercat únic europeu. Ja no resulta estrany per a l'opinió pública a, des d'aquest punt de vista, sentir parlar d'un espai policíac europeu.

Aquest fet entronca directament amb la internacionalització de la delinqüència i el terrorisme, que en les últimes setmanes s'ha posat de manifest en el cas de l'expulsió per part d'Algèria, pressionada pel govern espanyol, de diversos membres de l'organització armada basca ETA, amb destinació a la República Dominicana.

El terrorisme, a finals dels anys 70

i a principis dels 80, ha adquirit una dimensió internacional i ha passat de ser un problema d'ordre públic a constituir una qüestió de seguretat nacional. El procés s'inicia en una internacionalització de l'economia, que ocasiona una internacionalització de la política i, en conseqüència, del terrorisme. I s'ha d'internacionalitzar per tant la policia. En aquest àmbit es tendeix a crear espais jurídics i policíacs d'abast internacional.

De 3 a 10 anys de formació

A un altre nivell, hi ha unes dificultats palpables per part de l'estat de poder assumir les necessitats de protecció policíaca de la població de Catalunya. S'ha de tenir present que l'única alternativa viable al nou model de policia seria una major implicació de les Forces de Seguretat de l'estat al Principat. I aquesta possibilitat, pels requeriments socials cada vegada més intensos d'eficàcia, i per les pròpies limitacions de l'actual sistema policíac espanyol, resulta molt poc probable.

Amb les perspectives exposades, com s'ha vist prou condicionades per les circumstàncies, sembla que el govern espanyol i la Generalitat de Catalunya coincideixen, en general, en el plantejament de les característiques bàsiques que ha de tenir el futur nou model de policia per a Catalunya. Això no obstant, i per un dèficit en la infraestructura pròpia en aquest camp, la vertebració de la nova policia del Principat requereix encara un cert temps perquè pugui tenir un mínim de consistència que permeti identificar-la com a tal. En un principi cal parlar d'un termini mitjà, que aniria dels 3 als 10 anys de formació.

Hi ha tres variables essencials que determinen la legitimitat pràctica d'una policia autonòmica: que tingui una mí-

DOMÈNEC UMBERT

DOMÈNEC UMBERT

Els Mossos d'Esquadra podran ser, finalment, la policia de Catalunya.

nima base numèrica, i que poseeixi una implantació funcional i territorial efectiva. Sols en aquest cas podria exigir-se una política policíaca que recolzés en unes accions continuades, que tinguessin un mateix propòsit i que seguissin una única estratègia.

El que és i el que ha de ser

En l'actualitat, la Policia de Catalunya compta amb 587 Mossos d'Esquadra, i amb aproximadament 200 vehicles. Aquests últims es desglossen en 102 cotxes patrulla, 52 motocicletes, 30 cotxes sense distintius policíacs, i 21

Govern Civil de Barcelona.

vehicles tot terreny. L'armament és d'un revòlver —38 mil·límetres, 4 polzades— per agent, a part dels fusells —sense efectivitat— per a les guàrdies d'honor.

Al Principat, i amb caràcter de comparació, hi ha vora 11.000 agents dels Cossos de Seguretat de l'estat —Guàrdia Civil i Policia Nacional—, i prop de 7.500 membres pertanyents a les policies locals (guàrdia urbana). Com pot comprovar-se, els a penes sis-cents Mossos d'Esquadra, en relació a la base numèrica i a la presència funcional i territorial, estan en un clar desavantatge respecte als Cossos de Seguretat de l'estat.

Això no obstant, durant els mesos de maig i juny d'aquest any, entraran 300 nous Mossos a l'Escola de Policia de Catalunya, que després d'un període de 9 mesos de formació passaran a integrar-se en el Cos —previsiblement l'abril-maig de 1990—. La projecció d'augment d'efectius humans per a la policia autonòmica se situa en uns 300 agents per any. De cara al 1992, s'espera que hi hagi sobre els 1.500 Mossos d'Esquadra, un nombre que, segons opinió dels experts, pot perfilar-se com a base suficient per a començar a parlar amb un mínim de versemblança de policia pròpia.

El desenvolupament del nou model de policia s'anirà fent, doncs, de forma gradual, amb una progressiva assumpció de competències. L'ideal seria que aquesta assumpció de competències es realitzés integradament en fun-

cions i territori; és a dir, assumir unes funcions dins d'un territori concret. Això està en virtut de les dotacions pressupostàries de què es disposi i dels recursos humans que estiguin en condicions de ser reclutats.

Distints nivells d'actuació

El projecte del model de policia de Catalunya ha d'assolir essencialment la seva implantació dins del teixit social del país, establint-hi un diàleg continu i permanent en dues direccions: com a emissor i com a receptor. Així, s'estaria en condicions d'obtenir la informació, que és l'element bàsic —fins que no se n'inventi un de millor— per a combatre eficaçment la lluita antiterrorista. Una volta obtinguda la informació, s'ha d'integrar en un circuit que permeti analitzar-la, interpretar-la i traduir-la en polítiques policiaques efectives.

Aquest procés ha d'estar coordinat amb les polítiques d'altres cossos, que serien les Forces de Seguretat de l'estat, pel fet de ser vertebradores de l'eix Policia Autonòmica-Forces de Seguretat de l'Estat-Policia Internacional. Com que hi ha dos nivells d'actuació, el nivell local i l'internacional, la Policia de l'estat ha d'actuar com a intermediària entre l'autonòmica i la internacional (europea, bàsicament), i per tant ha de seguir un procés de reducció d'efectius alhora que de màxima especialització en la seva comesa específica.

Cenyint-se al pla concret, l'esquema

anterior es reflectiria de la següent manera en la pràctica: com més augmenti la dotació numèrica de la Policia de Catalunya, més han de reduir-se les Forces de Seguretat de l'Estat, en una relació inversa i progressiva. Si per a l'any 1992, per entendre'ns, hi ha 1.500 Mossos d'Esquadra, els gairebé 1.000 membres més dels que existeixen en l'actualitat, han de reduir-se de la policia estatal —Guàrdia Civil i Policia Nacional—, de tal manera que en l'any dels Jocs Olímpics, fossin, aquests últims, en nombre, 1.000 menys; uns 10.000 en total.

Un sol cos per territori

Continuant amb la projecció anterior, als 10 anys vista esmentats abans, el 1999, hauria d'haver-hi a Catalunya uns 3.500 policies autonòmics i uns 7.500 membres de les Forces de Seguretat de l'estat. En aquest model, que no presenta impediments ni jurídics ni tècnics ni polítics, la reducció de la policia estatal l'obligaria a redefinir els seus camps d'actuació, en concret els de la Guàrdia Civil i els de la Policia Nacional. Camps d'actuació que, d'altra banda, en l'actualitat, són confusos, a banda de la situació en què a hores d'ara es troben aquests cossos en relació als Mossos d'Esquadra i a les Polícies Locals. Seria, conseqüentment, el nou model policíac, una transició de la confusió actual a un aclariment de funcions entre els distints cossos de seguretat.

Amb la finalitat última, aquesta ja a llarg termini, d'arribar a simplificar la policia de la següent manera: un sol cos per territori. Per a Catalunya, els Mossos d'Esquadra.

Paral·lelament, les policies locals comptarien amb els actuals 7.500 membres, repartits entre les 10 o 20 poblacions més importants del país, que ja portarien el rotatge d'haver rebut durant 10 anys els efectes d'una política de coordinació de la Generalitat —de la Direcció General de Seguretat Ciutadana, de la qual indirectament ja en depenen—, tendent a millorar-les tècnicament, a potenciar-les i a coordinar-les. Aquests 7.500 membres de les policies locals, afegits als 3.500 previsibles Mossos d'Esquadra, permetria a la Generalitat fer una política policíaca dirigida cap a objectius comuns. Ja que, al final, el paper de la institució catalana no és potenciar el seu propi Cos, sinó un nou model de policia. El nou model de policia de Catalunya, on la lluita antiterrorista hi tindria cabuda, i no d'una manera contingent. □